

Arboretum Wespelaar

Koen Camelbeke

Het jaar 2003 startte nat met nu en dan een koudestoot. Een goede gelegenheid om een aantal *Magnolia* aanverwanten onder de loupe te nemen. *Magnolia dianica* (syn. *Michelia yunnanensis*) lijkt goed winterhard. De bloei op onze struiken blijft echter opvallend spaarzaam. Vermoedelijk heeft hun positie onder de dennen hier iets mee te maken en zouden ze liever genieten van een plaatsje in de zon. *Manglietia decidua* (nog geen naam onder *Magnolia*) is minder winterhard dan de *dianica*'s maar overleeft goed onder de bescherming van de dennen. *Magnolia insignis* (syn. *Manglietia insignis*) daarentegen was beter in de serre gebleven. Maar daar groeide de plant door het dak en de verhuis naar buiten, op een beschutte plaats, in 1999 is fataal gebleken.

Op 10 maart schreef ik in mijn agenda: "lente" met twee uitroepingstekens. Overdadige bloei dus onder andere op *Cornus officinalis*, *Lindera obtusiloba*, *Lonicera praeflorens*, *Rhododendron* 'Christmas Cheer', *Prunus mume* 'Benichidori' en ook *Rhododendron calophytum* komt eraan.

Eind maart hadden we de eerste bloei op een aantal *Magnolia* zaailingen van kruisingen uit 1995. Met name op zaailingen van *M.* 'David Clulow' × *M. sprengeri* var. *elongata*, *M.* 'Forrest's Pink' × *M.* 'Marilyn' en *M.* 'Manchu Fan' × *M. sprengeri* var. *elongata*. Een echte topper zit er voorlopig niet bij, maar één specimen ('Joli Pompon') was toch opvallend door de aanwezigheid van gezwollen ietwat tepaloïde meeldraden. Is dit misschien de eerste stap naar gevulde *Magnolia* bloemen? We hadden trouwens een uitstekend *Magnolia* seizoen tot de tweede week van april wanneer een aantal nachten vorst (tot -8 °C) een abrupt einde maakte aan al dat schoons. En de schade bleef lang zichtbaar, niet alleen op *Magnolia*. Veel aandacht werd ook besteed aan gedetailleerde waarnemingen van de geel bloeiende *Magnolia*'s. Dit naar aanleiding van een voordracht voor de RHS Rhododendron, Camellia en *Magnolia* groep te Wisley. Deze waarnemingen resulteerden tevens in een artikel eveneens gepubliceerd in dit jaarboek.

Naar aanleiding van een email van Anne Leitner heb ik ook onze *Nyssa*'s eens wat nader bekeken. Philippe de Spoelberch had namelijk vroeger al vruchten waargenomen op het toen enige exemplaar van *Nyssa sinensis* in de collectie. Aangezien *Nyssa* als tweehuizig bekend stond, konden deze vruchten enkel

hybriden opleveren. Maar vandaag lijken deze zaailingen toch heel sterk op de moederplant. Op twee van onze vrouwelijke *Nyssa sylvatica* heb ik telkens een aantal bloemen gevonden met 1-3 meeldraden! Een beperkt aantal bloemen zijn dus niet strikt éénslachtig en bestuiving is dus mogelijk. Op een mannelijke *N. sinensis* vond ik ook enkele vrouwelijke bloemetjes. Hier lijken de bloemen wel strikt éénslachtig. De natuur blijft ons steeds verbazen, en de botanici hebben volgende term voor dit verschijnsel bedacht: polygaam tweehuizig ('polygamodioecious').

De *Stewartia*'s waren in 2003 wat de bloei betreft helemaal niet spectaculair! Een aantal specimens gaf zelfs volledig forfait. *S. monadelphica* in de tuin was gelukkig wél op het appél.

En dan plots natuurlijk die extreem warme en vooral droge zomer! Vooral de nieuwe aanplantingen en jonge beukenhagen hadden veel extra bewatering nodig. Geen sinecure op een terrein van 15 ha waar (voorlopig) geen bewateringsmogelijkheden zijn voorzien. En het is verbazend hoe verschillend planten op wat water reageren. *Rhododendron* 'Oxlip' met bangelijk neerhangende bladeren gaat terug naar normaal terwijl andere helemaal niet reageren. Grote dorstlijders waren onder andere *Pterostyrax*, *Rhododendron*, *Stewartia*, *Viburnum*, *Hydrangea*, *Cornus*, sommige *Sorbus* en *Euonymus*. *Ilex*, *Acer* en *Magnolia* bleven echter oké. Ik wist niet dat *Magnolia* zo droogteresistent is.

Eind oktober hadden we een eerste, vroege vorst met zelfs wat sneeuw. Een aantal soorten verloren al hun bladeren op slag: *Juglans*, *Morus*, *Phellodendron*, *Cercis chinensis*, *Paulownia tomentosa* 'Lilacina' (syn. *P. fargesii* hort).

De warme, droge zomer, zonnige herfst en vorst eind oktober zorgde bij veel planten voor prachtige herfstkleuren: *Stewartia* $\times$ *henryae*, *Cornus kousa* var. *chinensis* en *C. florida*, *Acer palmatum* 'Beni-kagami', *Acer rubrum* 'October Glory', *Liquidambar styraciflua* 'Lane Roberts', *Sorbus sargentiana*, om er maar enkele te noemen; maar ook de beuken, eiken en lorken langs de Vlaamse wegen waren uitstekend dit jaar.

De late herfstmaanden november en december werden nog opgefleurd met de charmante appeltjes van *Malus* 'Evereste', de excellente rode-grotevruchtenshow op *Crataegus* $\times$ *grignonensis*, de herfstkleuren op *Liquidambar styraciflua* 'Anja', *L.s.* 'Aurora', *L.s.* 'Burgundy', *L.s.* 'Palo Alto', *Acer saccharum* en *Hydrangea quercifolia* 'Pee Wee'. En mag ik eindigen met een eik? Onze struikachtig uitgroeiende *Q. imbricaria* houdt zijn warm-bruine langwerpige bladeren tot ver in het voorjaar en onder andere dit maakt het tot een prachtige struik voor onze winters (Ill. 35).

Wat cijfermateriaal

In 2003 werden 290 nummers (= 401 specimens) in de databank ingevoerd. Begin januari 2004 telden we 2723 houtige planten in het *Arboretum* waarvan 2583 in goede conditie. Op het familiedomein werden 572 nummers (of 707 specimens) in 2003 aangeplant of verplant, waarvan 248 specimens naar het *Arboretum*. Het voorbije jaar werden 302 'propagation numbers' toegekend (= zaden en stekken). Zaden werden ook ingezameld voor externe verenigingen en personen.

In de bloeiperiode werden 50 kruisingen uitgevoerd (voornamelijk op *Magnolia*) waarvan er slechts 3 zijn gelukt. Vermoedelijk waren de vorstperiodes ná het uitvoeren van de kruisingen hier de spelbrekers. Een evaluatie van deze 3 kruisingen kan slechts binnen een aantal jaren gebeuren.

Ook in 2003 werd verdergegaan met de opnames van de bloeidata van de verschillende *Magnolia* taxa in de collectie. We hopen na een doorgedreven waarnemingscyclus van 5 jaar (2005) voldoende data te hebben verzameld voor een uitgebreide publicatie(s) over dit onderwerp.

Volgende nieuwe cultivars werden in 2003 geregistreerd: *Magnolia* 'Carlos' (Ill. 7), *Magnolia* 'Daphne' (Ill. 8), *Magnolia* 'Olivia' (Ill. 11), *Rhododendron* 'Jeanne Artois' en in samenwerking met Arboretum Kalmthout *Hamamelis* × *intermedia* 'Antoine Kort'. Voor wat meer info over deze nieuwe selecties verwijs ik graag naar onze voorlopige website <http://www.arboretumwespelaar.be>.

Ook de catalogus van houtige planten kunt u op deze site terugvinden.

In 2003 werden 68 herbarium specimens ingezameld (vnl. *Abies*, *Quercus* en *Tsuga*).

Voor de The International Camellia Society Benelux werden gedetailleerde waarnemingen van onze *Camellia* collectie gemaakt en doorgestuurd.

Voor het eerst werden in het Arboretum vaste planten aangeplant, met name rond de Artoisvijver. Vaste planten vragen natuurlijk extra onderhoud en hoewel we graag op meerdere plaatsen het geheel willen aanvullen met vaste planten, zal dit enkel kunnen worden uitgevoerd van zodra extra personeel beschikbaar is.

Tussen de *Belgische Dendrologische Vereniging* enerzijds, eigenaar van de gegevensbestanden "Merkwaardige bomen van België" en "Dendrologische parken van België" en *Arboretum Wespelaar* anderzijds werd overeengekomen dat deze laatste verantwoordelijk wordt voor het beheer van deze beide databanken. In 2003 werden 2865 nieuwe metingen ingevoerd of oude metingen geactualiseerd. De vele vrijwilligers die onze Belgische bomen gaan meten verdienen hier een grote "dank u wel".